

Radikal

Hadi gel köye TOKİ ile dönelim!

IDRİS EMEN

Türkiye / 30/03/2013

21 Mart Diyarbakır Nevruz'unda Abdullah Öcalan'ın PKK'ya 'Geri çekilin' çağrısı 1980 sonrası köylerini boşaltmak zorunda kalan dört milyon insan için umut oldu.

İSTANBUL - Köye dönüşlerin önünü kapatan en büyük engelin güvenlik sorunu olduğunu ve yeni barış sürecinin başarılı olması için kitlesel bir geri dönüş projesinin bir an önce hayata geçirilmesi gerektiğini söyleyen Göç-Der Başkanı İlyas Erdem, hükümet tarafından yeni bir köye dönüş projesinin hazırlanması için bir öneride bulunacaklarını söyledi.

Türkiye'de güvenlik nedeniyle yaşanan zorunlu göçün silahlı çatışma kaynaklı olduğunu ve köylere geri dönüş olması için geri çekilmeye bağlı olarak bir an önce operasyonların da durdurulması gerektiğini söyleyen Göç-Der Başkanı İlyas Erdem, 'Son dönemlerde Kürt sorununun çözümü için her iki taraftan karşılıklı adımlar atılıyor. Geri çekilmeler olduktan sonra operasyonların da durdurularak güvenli bir ortam hazırlanmalı. Çünkü silahların gölgesinde bir geri dönüş düşünülemez' dedi.

Köylere dönüşün önündeki bir başka engelin de koruculuk sistemi ile bölgedeki mayınlar olduğunu söyleyen Erdem şöyle konuştu: "Boşaltılan köylere yerleşen korucular köylerini terk eden insanların topraklarını sahiplenmiş durumda. Dolayısıyla koruculuk sisteminin kesinlikle kaldırılması lazım. Göç-Der olarak koruculuk sisteminin kaldırılması için bir çalışma yürütüyoruz. Bir diğer sorun da bölgede bulunan mayınlar. Şu anda boşaltılmış köylerin çevresi mayın dolu. Bu mayınlar var olduğu sürece insanlar köylerine geri dönmek istemez.'

TOKİ EV YAPSIN

Türkiye genelinde yaşayan dört milyon kişinin köylere geri dönmesi için barışın tek başına yetmeyeceğini söyleyen Erdem sözlerine şu şekilde devam etti: "Yaklaşık 30 yıldır köyünü göremeyen insanlar var. Dört milyon insanın köyüne dönmesi zaten düşünülemez. Ancak şunu unutmamak lazım barış tek başına geri dönüş için yeterli değildir. Çünkü sadece siyasi sorunlar değil, sosyolojik sorunlar da köye dönüş için büyük engel teşkil ediyor. Bu köylerin çoğunun alt yapı sorunu var. Köylerde okul, elektrik, yol ve sağlık ocağı gibi insanlara hizmet verecek unsurların hiçbiri yok. Bunlar olmadan insanlar köye dönmek istemez ki. Dolayısıyla bu sorunlar aşılmadan yapılacak bir geri dönüş projesi başarılı olsa bile kalıcı olamaz. Örneğin köylülerin eskiden oturduğu evler yıkılmış durumda. Ancak göç eden insanların çoğunun maddi durumu kötü olduğu için yeniden ev yapacak durumu yok. Mesela burada TOKİ modeli devreye girebilir. TOKİ evleri yıkılan köylüler için ev yapabilir."

'KÖYÜMÜZ ATIŞ ALANI YAPILDI'

Yazın Şemdinli'de yaşanan şiddetli çatışmalardan dolayı köylerini terk etmek zorunda kalan Yiğitler Köyü sakini Abdalcabbar Kaplan ise, "Son dönemdeki gelişmeleri takip ediyoruz. Barışı sürecini destekliyoruz. Yazın Şemdinli'de yaşanan şiddetli çatışmalardan dolayı bağımızı, bahçemizi bırakarak köyümüzü boşaltmak zorunda kaldık. Yaklaşık yedi aydır da köyümüze dönemiyoruz. Biz köyümüzü boşaldıktan kısa bir süre sonra köyümüz silahlı kuvvetler tarafından atış alanı yapıldı. Öncelikle

köye geri dönmemiz için bölgede yaşanan operasyonların durdurulması lazım. Köyümüzün hemen yakınında çatışmalar yaşanırken köye dönmemiz imkansız" dedi.

DAHA ÖNCEKİ PROJELER BAŞARILI OLMADI

Başta Şırnak, Hakkari, Diyarbakır olmak üzere 1980 sonrasında güneydoğu illerinde yaklaşık dört bin köy boşaltıldı. İlk olarak 1994 yılında Tansu Çiller hükümeti 'Merkez köy' projesi adı altında bir köye dönüş projesi hazırladı. Proje için Avrupa Konseyi'nden finansman alamayan Çiller hükümeti projeyi kısa bir süre sonra askıya aldı. 1995 Yılında ikinci kez Köye Dönüş Projesi ilan edildi. Ancak köye dönüş projesi için gerekli alt yapılar hazırlanmadığı için proje sadece kağıt üzerinde kaldı. Son olarak Mart 1999 yılında 'Köye Dönüş ve Rehabilitasyon Projesi' adı altında bir projesi daha hazırlandı. Gerekli güvenlik ortamı ile altyapı hazırlığı yapılmadan hazırlanan üçüncü köye dönüş projesi de pek başarılı olmadı.